

VAIN RAHALLA VOI KORJATA HOITAJAPULAN

Kevät on hieman myöhässä tänä vuonna, mutta siitä huolimatta vappu, suomalaisen työn päivä, lähestyy kovaa vauhtia. Vappua on perinteisesti ”juhlistu” työväen juhlanä. Tämä herättää, etenkin tänä vuonna, hyvin ristiriitaisia tunnelmia hoitajien keskuudessa. Olemmeko Suomessa menossa oikeaan suuntaan? Suomi on osa kansainvälistä työjärjestöä ILO:ta (International Labour Organization) joka on Yk:n alainen järjestö, joka hoitaa työvoimaan ja työnteekoon kuuluvia asioita. ILO:n tavoitteena on parantaa työoloja, vaikuttaa työsuojeluasioihin sekä vastustaa lapsityötä.

Tällä hetkellä elämme Suomessa huolestuttavaa aikaa hoitohenkilöstön vakavan pulan vuoksi. Jo vuosia on puhuttu siitä, ettei hoitohenkilöstöä ole riittävästi huomioiden mm. väestörakenne. Tästä huolimatta asiaa ei ole korjattu. Nykyisen maailmantilanteen ja naapurimaamme tilanteen vuoksi toivottavaa olisi, että tätä asiaa mietittäisiin myös Suomen huoltovarmuuden kautta. Sanoo kuka tahansa, mitä tahansa, on terveydenhuollon toimivuus erittäin tärkeä osa huoltovarmuutta.

No miksi sitten hoitohenkilöstöstä on pulaa? Hoitajiahan kyllä on, mutta he ovat siirtyneet toisille aloille. Miksi? Huonojen työolojen ja huonojen palkkauksen vuoksi. Huonoja työoloja ei paranna se, että hoitajien laillinen työtaistelu voidaan yrittää mitätöidä Potilasturvallisuus lailla, minkä hoitajat kokevat pakkolakina. On täysin ymmärrettävää, että virkavastuu painaa sosiaali- ja terveysministeriötä. Suuri osa hoitajista ihmettelee tällä hetkellä tilanteen ”tragikoomisuutta” koska potilasturvallisuus on monissa paikoissa vaarassa ihan joka päivä. Suomessa on lakia lain perään, mm Laki potilaan asemasta ja oikeuksista, mutta puuttuu laki mikä turvaa hoitajia. Laissa potilaan asemasta ja oikeuksista mm. säädetään hoidon laadusta, kohtelusta, itsemääräämisoikeudesta sekä potilaan oikeusturvakeinoista, eli valittamisoikeudesta. Potilaan turvaksi on kirjoitettu lakeja siis jo aikaisemminkin.

Potilaalla on oikeus laadultaan hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon. Palataanpa tuohon alkuun. Tämänhetkiselällä työtaistelutilanteella julkisella sektorilla yritetään turvata juurikin tämän lain toteutuminen. Se, että potilaat saisivat laadultaan hyvää ja turvallista hoitoa. Kohtelun puolesta sitten Laissa potilaan asemasta ja oikeuksista on säädetty siitä, että terveyspalveluja on annettava yhdenvertaisesti riippumatta mm. iän, terveydentilan, tai vammaisuuden perusteella. Lisäksi on säädetty siitä, että hoitoa on saatava yhdenvertaisesti asuinkunnasta riippumatta.

Vasta hiljattain meillä on ollut hyvinvointialueen vaalit ja sinne on uudet edustajat valittu. Heidän tulee noudattaa tätä lakia tehdessään päätöksiä siitä, miten hyvinvointialueella jatkossa asioita hoidetaan. Toivon näiltä uusilta päättäjiltä ymmärrystä siitä, että useimmiten satsaamalla palveluihin (vaikka se kallista onkin), saadaan todellisuudessa aikaan säästöjä. Hyvin toimiva terveydenhuolto on tässä perustana. Mutta hyvin toimivaan terveydenhuoltoon vaaditaan riittävä määrä työntekijöitä. Heitä ei nyt ole.

Olemme viimepäivinä lukeneet useaan otteeseen, kuinka potilasturvallisuus on vaarantunut koska hoitajat lakkoilevat laillisella työtaistelutoimella, mihin hoitajilla on perustuslaissa määrätty oikeus siinä missä millä tahansa muullakin alalla. On erittäin huolestuttavaa, jos työntekijää rajataan, riippumatta alasta, siitä saako mm irtisanoutua, voidaanko vapaapäivältä pakottaa töihin tai voidaanko lomat perua. Jokainen meistä ymmärtää sen, ettei kukaan, ei edes hoitajat jaksaa tällaista. Yhä enemmän hoitoalalla sairauslomat liittyvät jaksamiseen. Jatkuvat vuorotyöt ja epäsäännöllinen työaika on terveysriski. Myös hoitajille. Haluammeko todella mennä Suomessa sellaiseen tilanteeseen missä ne vähätkin hoitajat mitä meillä on, on sairauslomalla huonojen työolojen, töihin pakottamisen ja lomien menettämisen vuoksi. Jokainen meistä ymmärtää sen, että sinisillä valoilla ja taputuksilla ei kukaan maksa laskujaan, elämistä eikä leipää pöytään. Julkisuudessa kyllä puhutaan hoitajien palkan suuruudesta ja unohdetaan se, että saadakseen edes 3000 euron kuukausitulon, mikä on edelleen alle suomalaisen keskipalkan, on hoitajan oltava lähes kaikki

viikonloput ja pyhät töissä. Lisäksi suuri osa terveydenhuollon ammattilaisista elää vain peruspalkalla. mm fysioterapeutit, poliklinikkojen työtekijät, terveydenhoitajat jne. Heillä ei ole työnsä puolesta mahdollisuutta saada lisiä, jo peruspalkankin tulisi riittää normaaleihin elinkustannuksiin.

Jos hoitajien palkkatasoa korjattaisiin, toisi tämä kunnille myös lisätuloja verojen muodossa. Tämä usein unohdetaan mainita. Itse toivoisin että Suomessa ymmärrettäisiin turvata terveydenhuollon toiminta, jotta potilaat saisivat jatkossakin laadukasta hoitoa. Se turva tulee valitettavasti vain ja ainoastaan sillä, että alalla olevat epäkohdat saadaan korjattua. Suurin niistä on palkka. Kun palkka kohtaa työn vaativuuden, saamme kyllä hoitajia tekemään töitä. Ja kun saamme hoitajat tekemään hoitotyötä, kansalaiset saavat terveystalvelut. Suomalainen terveydenhuolto on ollut veitsenterällä jo vuosia. Tämä lakko ei ole sitä aiheuttanut, mutta tulevilla päätöksillä ja tehtävillä laeilla on suuri merkitys siihen, onko meillä jatkossa hoitohenkilöstöä hoitamassa meidän sairaita ja apua tarvitsevia henkilöitä. Pakottamalla ei lisätä motivaatiota, mutta hyvällä motivaatiolla saadaan lisättyä tuloksellisuutta, ja sitähän terveydenhuollossa tarvitaan. Tällaisia vappuajatuksia tänä vuonna.

Minna Pernu